

Bronnenopdracht

- A. Welke bron hoort bij welk tussenkopje en gebruik in je antwoord een passend kenmerkend aspect en begrip. Leg je antwoord uit. Begrippen als nationaal-socialisme en ideologie zijn meerdere keren te gebruiken maar doe dit maar één keer per begrip. Zes bronnen hebben geen passend begrip.
- B. Sommige bronnen zijn vanuit een bepaald perspectief geschreven zoals een Duitse sociaal-democraat, een Franse militair of een nationaal-socialist. Geef waar mogelijk aan vanuit welk perspectief een bron geschreven is.
- C. Zet de bronnen op de juiste chronologische volgorde (schrijf alleen de nummers op).

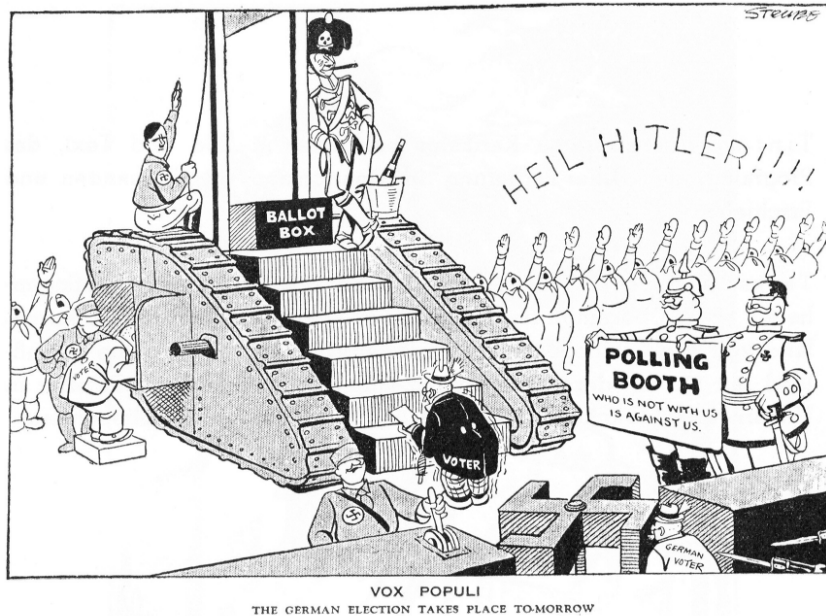
Bron	Tussenkopje	Kenmerkend aspect	Begrip	Perspectief
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				

12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				

Chronologische volgorde:

Bronnen

1. [Wij zijn allemaal für de vrede | Welkom in de jaren 20 en 30](#) Fragment serie Welkom in de Geschiedenis
2. Op 4 maart 1933, één dag voor de verkiezingen voor de Duitse Rijksdag, publiceert de Britse krant The Daily Express deze prent van Sidney Strube, met het onderschrift De stem van het volk, de Duitse verkiezingen vinden morgen plaats:

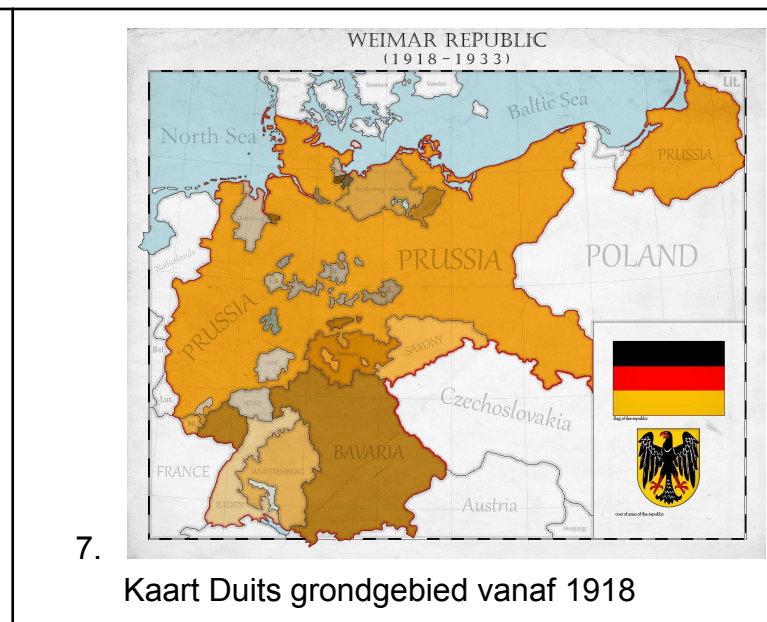
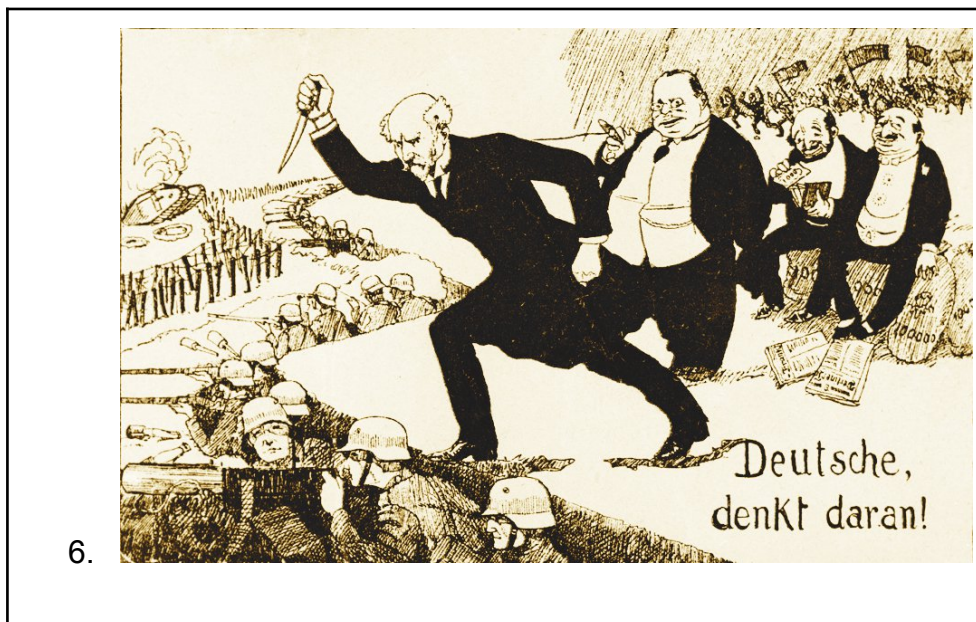
Vertaling teksten: Boven aan de trap staat: stembus. Op de man onderaan de trap, de man bij het stemhokje links en de man bij de ingang staat: (Duitse) stemgerechtigde. Op het bord rechts staat: Stemhokje, wie niet voor ons is, is tegen ons. Toelichting: De man met het touw van de guillotine in de hand is Hitler

3. Op 28 maart 1933 stuurt de partijleiding van de NSDAP een instructie naar lokale partijafdelingen: Actiecomités moeten streng controleren in hoeverre [Duitse] kranten deelnemen aan de voorlichtingscampagne tegen het afschuwelijke haatzaaien door Joden in het buitenland. Als kranten dat niet of maar in beperkte mate doen, dan moet erop worden toegezien, dat zij ogenblikkelijk worden verwijderd uit ieder huis waar Duitsers wonen. Geen enkele Duitser of Duitse zaak moet in zulke kranten nog advertenties plaatsen. Die kranten moeten openlijk worden veracht. Zij zijn geschreven voor Joden, maar niet voor het Duitse volk.
4. Foto van een kantoor van de vrouwenafdeling van de NSDAP in Berlijn in 1942: Toelichting: De fotografe Liselotte Purper maakt veel foto's in opdracht van de NSDAP.

Op de foto laden jongens van de Hitlerjugend pakketten met kleding op een kar. Op het bord boven de ingang staat: "Inzameling van winterkleding voor het front".

5. Op 9 november 1918 kwamen de Franse maarschalk Ferdinand Foch en de Duitse politicus Matthias Erzberger in een treinwagon in een bos in het Franse Compiègne bij elkaar om te onderhandelen over een einde aan de Eerste Wereldoorlog. Beide mannen realiseerden zich dat Duitsland er zeer slecht voorstond. Al haar bondgenoten hadden zich inmiddels al teruggetrokken uit de strijd en eerder die dag was de Duitse keizer Wilhelm II afgezet tijdens de Novemberrevolutie. Erzberger had van de Duitse regering dan ook opdracht gekregen om ieder voorstel van de Geallieerden te accepteren. Desalniettemin begon hij fel aan de onderhandelingen. Zo eiste Erzberger dat alle gevechten werden stopgezet voordat ze verder zouden onderhandelen over de voorstellen van de geallieerden. “Voorstellen?” zo reageerde Foch, “Ik heb geen enkel voorstel”. De Franse maarschalk had geen interesse in onderhandelingen. Hij zou alleen genoegen nemen met een overgave van Duitsland. Na twee dagen onderhandelen realiseerde Erzberger dat er voor hem niets meer te winnen viel. Op 11 november 1918 om 5.10 's ochtends tekende de Duitse delegatie daarom de strenge overgave voorwaarden van de geallieerden. Afgesproken werd dat de wapenstilstand in zou gaan om 11.00 die dag, ofwel het elfde uur van de elfde dag van de elfde maand.

9. 'Ik stuurde een manuscript naar mijn uitgever waar ik een heel jaar aan gewerkt had, en ik vroeg een voorschot voor de royalty's voor tienduizend exemplaren. Maar toen de cheque was overgemaakt, bleek ze nauwelijks het bedrag te vergoeden dat ik een week tevoren voor het versturen van het postpakket had uitgegeven. Op vrachtwagens werd het papieren geld van de Rijksbank naar de andere banken gebracht, en veertien dagen later kon je de biljetten van honderdduizend mark in de goot vinden, waar ze verachtelijk waren neergegooid door een bedelaar. Een schoenveter kostte al gauw meer dan vroeger een hele schoen had gekost, en daarna meer dan een luxe schoenenzaak met tweeduizend paar.'

	Mei 1928	Sept. 1930	Juli 1932	Nov. 1932	Maart 1933
Communisten (KPD)	54	77	89	100	81
Socialisten (SPD)	153	143	133	121	120
Katholieken (Zentrum / BVD)	78	87	97	90	92
Liberalen	76	92	15	14	12
Nationalisten (DVP / DNVP)	118	71	44	63	54
NSDAP	12	107	230	196	288
Totaal*	491	577	608	584	647

** Voor elke 60.000 stemmen kreeg een partij één zetel. Als veel mensen kwamen stemmen, had de Rijksdag dus meer leden dan wanneer weinig mensen kwamen stemmen.*

10.

11. 'Marinus van der Lubbe stak Rijksdag niet in brand' Hard bewijs ontbreekt en historici zijn het niet eens met elkaar. Het mysterie rond de brand in de Rijksdag in Berlijn in 1933 werd nooit opgelost. Was Marinus van der Lubbe wel of niet de dader? Ruim 86 jaar later pleit een document dat in een Duits archief is opgedoken de Nederlander vrij. Een toenmalig lid van de nazi-knokploeg SA, Hans-Martin Lennings, stelt in een verklaring dat Van der Lubbe de brand niet kan hebben gesticht. Het document lag in het archief van de rechtbank in Hannover. Lennings bracht de verwarde Nederlander op 27 februari 1933 tussen 9 en 10 uur 's avonds met de auto van een ziekenhuis naar de Rijksdag, het Duitse parlamentsgebouw. Bij aankomst roken hij en enkele collega's 'een vreemde brandlucht' en zagen ze 'lichte rookwolken door de kamers trekken', zo staat in de verklaring. Daaruit blijkt dat de brand al was gesticht voordat Van der Lubbe daar was.

AD Tonny van der Mee 26-07-19

Vanaf 1919 moet Duitsland herstelbetalingen doen.

1923: achterstand in betalingen.

Frankrijk en België bezetten Ruhrgebied.

Staking Duitse arbeiders in Ruhrgebied.

Duitse regering drukt geld bij om lonen door te betalen.

12. hyperinflatie

Volksabstimmung und Großdeutscher Reichstag

Stimmzettel

Bist Du mit der am 13. März 1938 vollzogenen

Wiedervereinigung Österreichs mit dem Deutschen Reich

einverstanden und stimmst Du für die Liste unseres Führers

Adolf Hitler?

Ja

Nein

13.

Stembiljet van de volksraadpleging

Oostenrijk wordt een provincie van het Duitse rijk en verliest daarmee zijn zelfstandigheid. Een maand na de annexatie wordt in Oostenrijk nog wel een volksstemming gehouden maar dat is vooral vanwege propaganda-doeleinden. Maar liefst 99,75 procent van de Oostenrijkers zou toen aangegeven hebben vóór de inlijving te zijn.

14. 'De Duitse keizer Wilhelm II zich bij de Nederlandse grenspost in Eijsden. De dag ervoor is hij afgezet en hij is bang voor Duitse revolutionairen. De geallieerden willen hem berechten voor oorlogsmisdaden. Omdat Nederland neutraal was tijdens

de Eerste Wereldoorlog, vroeg hij in dat land politiek asiel aan. 'De Nederlandse regering is al van zijn komst op de hoogte en hij wordt toegelaten.'

15. Krantenbericht over de beurscrach op Wall Street

16.

Bundesarchiv, Bild 183-2007-0910-500
Foto v. April 1, 1936

17. © Bundesarchiv,
Bild 183-2007-0910-500
Een lopende band in een Opelfabriek,
1936. Onder Hitler daalde de
werkloosheid en groeide de productie.

18.
De couplegiers voor de rechtbank na hun proces.
Duitsland 1 april 1924.
Bundesarchiv/bildarchiv.

19. In oktober 1914 schreef een Duitse arts het volgende aan Himmler, de leider van de SS (De SS liet de arts later de experimenten op gevangenen uitvoeren).

Als het zou lukken op grond van dit onderzoek een medicament samen te stellen dat na betrekkelijk korte tijd een ongemerkte sterilisatie bij mensen teweegbrengt, dan staat ons een nieuw doeltreffend wapen ter beschikking. Alleen al de gedachte dat de drie miljoen slavische bolsjewisten die zich momenteel in Duitse gevangenschap bevinden, gesteriliseerd zouden kunnen worden, zodat ze als arbeiders gebruikt kunnen worden, maar uitgeschakeld zijn voor de voortplanting, opent wijde perspectieven.